

ПРОЕКТ BG051PO001-3.2.05 „УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ
НА СИСТЕМАТА ЗА ИНСПЕКТИРАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна
програма “Развитие на човешките ресурси”2007-2013,
съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Превод от английски език
С.Нанчева

Рамка за училищна инспекция

Ръководство и описание на скалата за оценяване за инспектирането на училищата в Англия, в сила от януари 2012 г., в съответствие с чл.5 на Закона за образованието от 2005 г.

Оригинален документ:

The framework for school inspection

Guidance and grade descriptors for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005, from January 2012

<http://www.ofsted.gov.uk/resources/framework-for-school-inspection-january-2012>

Corporate member of
Plain English Campaign
Committed to clearer communication

361

ПРОЕКТ BG051PO001-3.2.05 „УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ
НА СИСТЕМАТА ЗА ИНСПЕКТИРАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна
програма “Развитие на човешките ресурси”2007-2013,
съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Тази рамка, определяща общите принципи и процеси за извършване на проверка, се прилага за субсидирани от държавата училища и някои други видове училище в Англия. Тя определя нормативната основа на проверката и обобщава основните характеристики на училищните инспекции, които ще бъдат извършвани от януари 2012 г. съгласно чл.5 на Закона за образованието от 2005 г.

Age group: 0–19

Published: January 2012

Reference no: 090019

*ПРОЕКТ BG051P0001-3.2.05 „УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ
НА СИСТЕМАТА ЗА ИНСПЕКТИРАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна
програма “Развитие на човешките ресурси”2007-2013,
съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Corporate member of
Plain English Campaign
Committed to clearer communication

361

Съдържание

Въведение	5
Каква е целта на училищната инспекция?	5
Как инспекцията насърчава подобряването?	5
Ключови характеристики на тази рамка и механизмите на училищната инспекция от януари 2012	6
Part A. Принципи и политики на инспекцията	7
Какви са законовите изисквания за инспектиране на училищата?	7
Как се определя времето за проверка на училището?	10
Какви са принципите на училищната инспекция?	13
Каква е връзката между самооценката на училището и проверката?	14
Кой проверява училищата?	14
Каква е скалата за оценяване, която ще използват инспекторите?	15
Какво става, ако училището получи незадоволителна оценка?	15
Part B. Фокус на училищната инспекция	16
Ключови преценки по време на училищните инспекции	16
Постиженията на учениците в училището	16
Качество на преподаването в училището	17
Поведение и безопасност на учениците в училището	18
Качество на ръководството и управлението на училището	19
Цялостна ефективност	19
Part C. Процесът на инспекция	21
Какво става преди проверката?	21
Какво става по време на проверката?	22
Какво става след проверката?	26

Въведение

Каква е целта на училищната инспекция?

1. Проверката на училището осигурява независима външна оценка на неговата ефективност и диагностика за това какво трябва да се направи за подобряването ѝ, въз основа на широк спектър от данни, включително лични наблюдения на инспекторите. Докладите на Ofsted за извършените проверки представят писмени коментари относно качеството, което дадено училище предоставя.
2. Проверките на Ofsted изпълняват три основни функции. Те са:
 - Да предостави на родителите¹ експертна и независима оценка на това колко добре се представя училището, и да помогне на тези, които избират училище за децата си, да направят своя избор
 - Да предостави на Държавния секретар по образованието (и Парламента) информация за работата на училищата; това дава сигурност, че се спазват минималните стандарти, създава доверие за правилното използване на публичните средства и съдейства за повишаване отговорността²
 - Да насърчава подобряването на всяко училище и на образователната система като цяло.

Как инспекцията насърчава подобряването?

3. От Ofsted се изисква да извършва дейността си по начин, който да насърчава инспектираните от него институции да се стремят към подобрене, да бъдат ориентирани към потребителя и да използват ресурсите ефективно и ефикасно.
4. Инспекцията прилага различни методи и подходи за подкрепа на подобряването на училището, например:
 - „Вдигане на летвата“ чрез прилагане на критерии и скали за оценка, илюстриращи стандартите за очакваното ниво на представяне и ефективност на училището
 - Когато училището има нужда от сериозно подобрене, инспекцията се явява остро предизвикателство и стимул за действие

¹ Терминът ‘родители’ се отнася за майки, бащи и/или други настойници.

² Съгласно чл.118 от Закона за инспектиране на образованието от 2006;

- Ясно идентифициране на силните и слабите страни
- Даване на конкретни препоръки и приоритети за подобрене, с проверка на последващия напредък, ако е приложимо
- Насърчаване на конструктивния диалог между инспекторите и ръководството и екипа на училището
- Насърчаване на самовзискателността при самооценката на училището, съдействайки по този начин за подобряване капацитета на училището

Ключови характеристики на тази рамка и механизмите на училищната инспекция от януари 2012

5. От януари 2012, съгласно промените в механизма за училищната инспекция, инспекторите ще се фокусират в по-голяма степен върху онези аспекти от работата на училището, които имат най-голямо влияние за подобряването на резултатите.

Това включва:

- Намаляване на броя на оценяваните ключови компоненти
 - По-нататъшно увеличение на относителния дял в рамките на проверката на наблюдението на учебни занимания и събирането на данни за учебния процес, напредъка и поведението
6. В процеса на проверката ще продължат да участват директорите, училищният персонал и ръководството (членове на училищен борд или друго управително тяло), така че те да могат да разбират по-добре основанията за направените преценки. Инспекторите ще отделят по-голямо внимание на мненията на родители, ученици и служители, като важни данни.
7. Инспекторите са длъжни да представят доклад за качеството на образованието в училището, в който трябва по-специално да разгледат:
- Постиженията на учениците в училището
 - Качеството на преподаването в училището
 - Качеството на ръководството и управлението на училището
 - Поведението и безопасността на учениците в училището.

В докладите си инспекторите трябва да разгледат също:

- Духовното, морално, социално и културно развитие на учениците
 - Степента, в която образованието, което предлага училището, отговаря на нуждите на учениците, и по-специално на нуждите на учениците с увреждания и със СОП.³
8. Училищата ще могат, чрез съответния орган (обикновено училищния борд), да поискат да им се направи проверка. Ако проверката се извършва въз основа на такова искане, то Главният инспектор (HMCI - Her Majesty's Chief Inspector) може да изиска от съответния управляващ училището орган да поеме разходите за извършване на инспекцията.⁴
9. Настоящата рамка определя нормативните основания на проверките.⁵ Тя описва политиките и принципите, които се прилагат при проверките на субсидирани от държавата училища и академии, включително безплатни училища, университетски технологични колежи (UTCs), студио училища (*това са нов тип професионални училища в Англия – бел.пр.*) и някои недържавни специални училища в Англия.⁶ Този документ трябва да се чете в съпоставка с документите *Схема за оценяване*⁷ и *Провеждане на училищни инспекции*.⁸

Part A. Принципи и политики на инспекцията

Какви са законовите изисквания за инспектиране на училищата?

10. Настоящата рамка определя нормативните основания на проверките, въз основа на Закона за образованието от 2005 г., който е съществено променен през 2011 г. Тази рамка е в сила за проверки, провеждани по силата на чл.5, след януари 2012 г.
11. Тази рамка се отнася за всички училища, към които е приложим чл.5 на Закона за образованието от 2005 г. Това са всички държавни училища, финансираните от държавата независими училища, и някои видове

³ По смисъла на Закона за равенството от 2010

⁴ Съгласно чл. 8(3) Закона за образованието от 2005

⁵ Училищните инспекции се уреждат от Закона за образованието от 2005, Закона за училищните инспекции от 2006 поправките в Закона за образованието от 2011

⁶ Вижте параграф 11 за пълния списък на училищата, обхванати от чл.5 от Закона за образованието от 2005.

⁷ *The evaluation schedule for the inspection of maintained schools and academies* (110127), Ofsted, 2012; www.ofsted.gov.uk/resources/110127.

⁸ *Conducting school inspections (090097)*, Ofsted, 2012; www.ofsted.gov.uk/resources/090097.

независими училища, които не се финансират от държавата. Училищата, които са обект на проверка по чл.5, са:

- Общински училища, училища към фондации и доброволчески организации
- Общински специални училища и такива към фондации
- Общински детски градини
- Академии⁹
- Градски технически колежи
- Градски колежи по изкуствата
- Някои специални училища, които не се финансират от държавата, одобрени от Държавния секретар съгласно чл.342 от Закона за образованието от 1996 г.

12. Тази рамка не се прилага за останалите независими училища.
13. Проверките на пансионите и общежитията ще бъдат съчетани с проверката на училището, когато е възможно. Това няма да бъде възможно, когато циклите на инспекция не съвпадат в рамките на една и съща година. В тези случаи ще се проведе самостоятелна проверка на пансиона / общежитието.¹⁰
14. Всички училища, обхванати от настоящата рамка, имат свой уникален референтен номер. Всяка институция ще има достъп до доклада от проверката с този номер.
15. От Ofsted се изисква да проверява всички училища, за които се прилага чл. 5, на определени интервали.¹¹ Регламентирано е, че всяко училище трябва да бъде инспектирано в рамките на 5 учебни години, считано от края на учебната година, в която е проведена последната проверка.
16. Механизмът на инспектирането гарантира, че честотата и тежестта на проверките са пропорционални на нуждите и обстоятелствата на училищата, така че някои училища ще бъдат проверявани по-често от стандартния 5-

⁹ Това включва всички видове академии: ръководени от спонсори, преобразувани, специални, свободни, университетски технически колежи (UTCs), професионални училища 16–19 г. (гимназии) и студио училища.

¹⁰ Проверките на пансионите/ общежитията ще се извършват съгласно Закона за децата от 1989, променен от Закона за стандартите за грижи от 2000, като се вземат предвид националните стандарти за училища с пансионите или специални училища с общежития, ако е приложимо. Проверките на пансионите/ общежитията ще следват документа *Framework for inspecting boarding and residential provision in schools* (110095), Ofsted, 2011; www.ofsted.gov.uk/resources/110095.

¹¹ Съгласно Наредба №3 за образованието (Училищна инспекция) (Англия) Наредби от 2005 (с измененията).

годишен интервал. По-долу излагаме повече подробности за периодичността на проверките.

17. Някои училища са освободени от проверки по чл. 5, те се наричат „освободени училища”. Регламентът ще гласи, че субсидирани основни и средни училища, които са получили най-високата оценка при последната проверка, са освободени от проверки по чл.5 за в бъдеще.¹²
18. Когато инспекторатът или Министерството на образованието имат притеснения относно дадено освободено училище, те могат да извършат проверка по реда на чл.8 от Закона за образованието от 2005 г. Такива опасения могат да бъдат идентифицирани чрез оценка на риска по параграф 23-27, или ако Ofsted има данни във връзка с образователния процес или безопасността в училището.¹³
19. Освободените училища могат да бъдат обект на проверка като част от праграма на Ofsted за проучване на учебния план или негови елементи, включително проучвания, фокусирани върху добрите практики в училищата. Тези проверки се извършват по правилата на чл.8.
20. Когато Инспекторатът организира проверка по правилата на чл.8 по искане на училището, проверката следва да се третира така, както по правилата на чл.5.¹⁴
21. Някои училища са определени от Министерството на образованието като училища с религиозен характер.¹⁵ Съдържанието на религиозното обучение и предметите със съкратено съдържание в тези училища се проверяват отделно, съгласно чл.48 от Закона за образованието от 2005 г. Управителният орган, в консултация със съответния религиозен орган, е отговорен за организиране на проверката по чл.48, и може да поиска тя да се проведе заедно с проверката по чл.5.
22. Заведенията за грижи за деца в ранна възраст се проверяват съгласно Чл.49 от Закона за грижите за децата от 2006 г. Когато такова заведение се управлява от училище, проверката по чл.49 може да се извършва едновременно с проверката по чл.5 и да се оформи в общ доклад. Когато обаче такава институция, макар и част от училищен комплекс, се управлява от частна, доброволческа или друга независима организация, то тя се проверява отделно, съгласно Закона за грижите за децата от 2006 г. При тези

¹² Регулациите ще бъдат направени в съответствие с чл. 5(4А) от Закона за образованието от 2011, за да се определи, че задължителните проверки не се отнасят до училищата, получили оценка „Изключително” по време на последната проверка от Ofsted.

¹³ Съгласно Чл. 9 от Закона за образованието от 2005.

¹⁴ Съгласно чл. 9(4) от Закона за образованието от 2005.

¹⁵ Съгласно чл. 69(3) Закона за училищните стандарти от 1998.

обстоятелства проверките могат да се проведат едновременно, като се оформят два отделни доклада.

Как се определя времето за проверка на училището?

23. Ofsted варира честотата на училищните инспекции в зависимост от констатациите на предишната инспекция(и) на училището, и оценката на риска в по-нататъшното представяне на училището, започвайки от третата година след предишната проверка по чл.5.
24. При извършване оценка на риска, Ofsted анализира:
- Академичните постижения на учениците за продължителен период
 - Нивото на посещаемост
 - Всички инспекционни посещения на Ofsted, извършени след последната цялостна проверка
 - Мнения на родители и настойници
 - Жалби¹⁶ срещу училището до Ofsted от родители и настойници
 - Други значими опасения – например във връзка с безопасността на учениците – представени на вниманието на Ofsted, включително от съответните органи на местната власт.
25. Освободените училища подлежат на оценка на риска. Първата оценка на риска ще се проведе в третата учебна година след датата на последната проверка¹⁷, и след това ежегодно.

Политиката на Ofsted е, че освободените училища могат да бъдат проверявани при следните обстоятелства:

- Ако НМСИ има опасения по отношение на състоянието на училището, които се пораждат от оценката на риска, както и от бърз спад на родителското доверие
- Безопасността и/или благосъстоянието на училището показват, че е необходима проверка
- Проведена предметна или тематична проверка повдига по-обща проблеми

¹⁶ Ofsted има специални правомощия (съгласно чл. 11А–С от Закона за образованието 2005) да разследва някои жалби, наречени „квалифицирани жалби“ (qualifying complaints).

¹⁷ Или когато става дума за училище, преобразувано в академия, последната проверка на училището предшественик.

- От Ofsted е получена жалба срещу училището, която, съпоставена с други налични данни, показва необходимост от проверка
26. Училищата, получили добра оценка по време на последната проверка, ще бъдат проверени в рамките на следващите пет учебни години, считано от края на учебната година, в която се е провела последната проверка, освен ако:
- Това е специално училище, институция за временно настаняване на деца, училище с общезитие, държавна детска градина; или е училище, към което има институция за отглеждане на деца на 0–3-години – всички те обикновено се проверяват в рамките на три учебни години след края на учебната година, в която се е провела последната проверка
 - Оценката на риска показва, че трябва да се извърши проверка по-рано
 - Безопасността и /или благосъстоянието на училището показват, че е необходима проверка
 - От Ofsted е получена жалба срещу училището, която, съпоставена с други налични данни, показва, че би било уместно да се извърши проверка
 - Училището попада в представителната извадка за годишната проверка, чрез която се проследява общото състояние и ефективността на различните видове и степени училища
 - Училището е част от обединение на училища, например федерация, и споделя важни аспекти от дейността си, в които се счита за целесъобразно да бъдат проверени всички членове на обединението едновременно.
27. Ако Ofsted реши, след извършена оценка на риска, училище, което има добра оценка, да не бъде проверявано, то Ofsted ще публикува писмо за междинна оценка. Писмата за междинна оценка обикновено се публикуват в края на третата година от края на учебната година, в която е проведена последната проверка по чл.5. Писмото за междинна оценка означава, че училището няма да бъде проверявано в продължение на една година от датата на публикуване, освен ако Ofsted не получи информация, че е необходима по-скорошна проверка. Управляващият орган на училището (или собственикът) трябва да изпрати копие от писмото за междинна оценка на всички регистрирани родители и настойници на учениците в училището в рамките на пет работни дни от получаването му.
28. Училище, оценено като задоволително по време на последната проверка, обикновено се проверява в рамките на три учебни години, считано от края на учебната година, в която е проведена последната проверка. Значителна част от училищата със задоволителна оценка ще бъдат подложени на

мониторингова инспекция, за да се провери напредъкът им след последната цялостна проверка.

29. Училища, които получават предупреждение за подобрене, обикновено са подложени на мониторингова инспекция в рамките на 6-8 месеца след последната цялостна проверка. Обичайно е да се извърши повторна проверка по чл.5 от Закона за образованието от 2005, в рамките на 12-16 месеца след края на последната такава проверка, като периодът на провеждане и продължителността на тази повторна проверка може да се повлияе от резултатите на мониторинговата инспекция.
30. Училища, които се явяват обект на специални мерки, обикновено ще бъдат подложени на мониторингова проверка в рамките на 4-6 месеца след инспекцията, която е определила необходимостта от специални мерки. В тези училища, където мерките за безопасност са оценени като незадоволителни, мониторингова инспекция ще се проведе при първа възможност. Едно училище може да бъде обект на до 5 контролни инспекции през двете години след края на последната проверка по чл.5, която е определила необходимостта от специални мерки. То ще бъде проверено повторно след 24–28 месеца, ако не бъде извадено от категорията на подлежащите на мониторинг.
31. Проверка може да се провежда по всяко време след края на първата пълна седмица от началото на учебната година. Ако начално училище или детска градина имат прием на деца в началото на втория или третия учебен срок, Ofsted няма да извършва проверки в първата пълна седмица на учебния срок.
32. В изключителни случаи, описани в политиката на Ofsted за отсрочване¹⁸, по искане на училището проверката може да бъде отменена или отсрочена, след като е била насрочена. По принцип обаче, ако училището функционира, проверката трябва да се провежда, дори ако, например, директорът отсъства или се провеждат строително-ремонтни дейности.

¹⁸ Вижте 'Отсрочване на инспекциите: информация за училищата' ('Deferral of inspections: information for schools', Ofsted 2011 <http://www.ofsted.gov.uk/resources/deferral-of-inspections-information-for-schools>)

Какви са принципите на училищната инспекция?

Проверката на училищата се извършва в интерес на децата и младите хора, техните родители и работодателите. Тя насърчава най-високото качество на услугата, което да отговаря на различни нужди и насърчава равенството.

Училищните инспекции ще:

Подкрепят и насърчават подобряването, като:

Регулират фокуса и вида на проверката, така че тя да има най-голямо въздействие

Гарантират високо качество и стриктност на проверката

Ясно посочват силните и слабите страни

Посочват конкретни действия, на които основават препоръките си

Представят и обсъжда резултатите от проверката с тези, които са били проверявани

бъдат пропорционални, като:

честотата на проверките ще се регулира спрямо резултатите от предишните доклади за проверка и оценка на риска

насочват ресурси там, където подобряването е най-необходимо, или там, където проверката ще реализира най-голяма добавена стойност

се фокусират върху нуждите на учениците, родителите и настояниците, като:

вземат предвид мненията на учениците, родителите и настояниците, когато се планират и провеждат проверки

информират учениците, родителите и настояниците за оценките на инспекторите и за резултатите от проверката

минимализират риска за децата, младите хора и възрастните, като оценяват ефективността на училищните процедури за безопасност

оценяват работата на училището по премахването на дискриминацията, насърчаването на равните възможности и на добрите взаимоотношения

насърчават училищата в стремежа им да отговарят на нуждите на всички ученици

се фокусират върху нуждите на училищата, като:

осигуряват висококачествена и навременна комуникация с училищата

използват, доколкото е възможно, съществуващи данни, документация и системи на проверяваните училища и избягват излишно усложняване и утежняване на процедурите

вземат предвид самооценката на училището

са прозрачни и последователни, като:

вземат ясни и прозрачни решения въз основа на убедителни данни

обвързват проверката с оценката

имат ясни критерии за успех, процедури и насоки, които добре се разбират от училищата и потребителите и са лесно достъпни

носят отговорност, като:

докладват резултатите от проверката, без да се влияят от заплахи или лични ползи

публикуват ясни, точни, навременни доклади, които предоставят на родителите една авторитетна, независима оценка на качеството на образованието в това училище, като по този начин подпомагат родителите в информирания избор на училище

полагат усилия за информиране относно инспекционните дейности, като се съобразяват с мненията на учениците и родителите

спестяват ресурси, като:

насочват ресурсите за проверка и ги използват ефективно и ефикасно

оценяват резултатите и самия процес на проверка и ги подобряват при необходимост

Каква е връзката между самооценката на училището и проверката?

33. Самооценката е вече стабилно въведена в училищата, и осигурява основа за планиране на развитието и усъвършенстването. Проверката взема предвид и допринася за училищната самооценка. Училищата могат да представят писмено обобщение на тяхната самооценка на инспекторите.

Кой проверява училищата?

34. Училищните инспектори са Инспектори на Нейно Величество (Her Majesty's Inspectors, HMI), работещи в Ofsted, или допълнителни инспектори, наети на щат или по договор от Доставчиците на услуги по инспектиране (ISPs). ISPs са самостоятелни търговски субекти, които имат договори с Ofsted за осъществяване на услуги по инспектиране и имат отговорности по организацията на проверките. Ofsted предписва каква квалификация и опит се изисква от допълнителните инспектори, какво начално и продължаващо обучение те трябва да получават, на какви стандарти трябва да отговарят. Ofsted публикува техните имена. Всички инспектори преминават регулярно обучение, за да се гарантира, че са добре запознати с промените в рамките за оценяване, методологията на проверките и развитието на образователната практика.

35. Инспекторите на Нейно Величество ръководят по-голямата част от проверките на гимназиите и по-малка част от проверките на начални и основни училища и специални училища. Допълнителните инспектори могат да бъдат оторизирани да ръководят проверка, ако преди това са участвали в проверка по чл.5, под ръководството или под супервизията на НМИ. За осигуряване качеството на проверките докладите задължително се подписват от НМИ.

Каква е скалата за оценяване, която ще използват инспекторите?

36. Във всички проверки училищата се оценяват по следната скала:

- Степен 1: Изключително (outstanding)
- Степен 2: Добро (good)
- Степен 3: Задоволително (satisfactory)
- Степен 4: Незадоволително (inadequate)

Какво става, ако училището получи незадоволителна оценка?

37. Много училища ще бъдат „кредитирани“ от инспекторите при оценяването им. Някои, обаче, ще имат съществени слабости и ще попаднат в категорията на обезпокояващите.

Двете категории на училища, предизвикващи загриженост, са:

- Специални мерки: училището не успява да даде на учениците приемлив стандарт на образование, и отговорните лица в ръководството на училището не показват капацитет за осигуряване на необходимото подобрене¹⁹
- Предупреждение за подобрене: училището изисква значително подобрене, защото:

то не успява да осигури приемлив стандарт на образование, но показва капацитет за подобрене

или:

не може да се каже, че изобщо не успява да осигури приемлив стандарт на образование, но се представя значително по-зле, предвид всички обстоятелства, отколкото би могло да се очаква.²⁰

¹⁹ Съгласно чл.44(1) от Закона за образованието от 2005.

²⁰ Съгласно чл. 44(2) от Закона за образованието от 2005.

Ако инспекторите преценят, че общата ефективност на училището е незадоволителна, те трябва да вземат решение дали са необходими специални мерки или предупреждение за подобрене.

38. Тези решения са обект на модерация от НМІ. Изисква се НМІ да потвърди решение относно дадено училище, че се нуждае от специални мерки. При първата мониторингова проверка на училище, обект на специални мерки, Главният инспектор ще определи дали на училището ще бъде разрешено да назначава скоро завършили учители. Това решение ще бъде докладвано в мониторинговия доклад. В последващите мониторингови инспекции Главният инспектор ще преразгледа това решение в светлината на напредъка, постигнат от училището, и ще го потвърди или отмени.²¹
39. Ofsted следи напредъка на училищата с незадоволителна оценка, както е описано по-горе. Всяка година също така ще се извършват контролни мониторингови проверки на част от училищата, чиято обща ефективност е оценена като задоволителна.

Part B. Фокус на училищната инспекция

Ключови преценки по време на училищните инспекции

40. Схемата на оценяване, която е публикувана като отделен документ, дава насоките за училищата и инспекторите относно ключовите преценки, които инспекторите трябва да направят по време на проверката. Тези преценки покриват широк спектър от работата на училището. Инспекторите преценяват цялостната ефективност на училището, като вземат предвид четирите ключови преценки, описани в параграф 7. Инспекторите оценяват също колко добре училището насърчава духовното, моралното, социално и културно развитие на учениците, както и в каква степен предлаганото от училището образование отговаря на нуждите на всички ученици в училището, и по-специално на тези с увреждания и със СОП.

Постиженията на учениците в училището

41. При оценяването на постиженията на учениците в училището, инспекторите отчитат:

²¹ Съгласно Наредба № 8(2) за образованието (Въвеждаща процедура за учители) (Англия) Регламенти 2008, която предписва, че въвеждащият период на учителя не може да се провежда в училище, което не отговаря на условията на чл.62 от Закона за инспектиране на образованието от 2006, освен ако НМІ не удостовери писмено, че според него училището или част от него е годно да извърши въвеждане, супервизия и обучение на новия учител.

- Стандартите, постигнати от учениците, завършващи училището, включително тези по четене, писане и математика, и, за основните училища, постиженията на учениците в четенето в края на началната степен и при завършването на училището
- Колко добре учениците учат, качеството на тяхната работа по всички учебни предмети и напредъка им от момента на постъпването в училището
- Колко добре учениците развиват набор от умения, включително четене, писане, комуникативни и математически умения, и колко добре ги прилагат във всички учебни дейности
- Колко добре ученици с увреждания и със СОП напредват от момента на постъпването в училището
- Колко големи са разликите между представянето на различните групи ученици и в сравнение със средното национално ниво
- Колко добре учениците напредват в сравнение с началното си равнище.

Качество на преподаването в училището

42. При оценяването на качеството на преподаването в училището инспекторите отчитат:

- Доколко очакванията на учителите, отразени в тяхното преподаване и планиране, включително в учебния план, са достатъчно високи, за да надграждат предходното ниво на знания, умения и разбиране на всички ученици в целия спектър от урочни и други занимания в продължителен период
- Доколко добре преподаването дава възможност на учениците да развият умения за четене, писане, комуникативни и математически умения
- Доколко стратегиите на преподаване, включително поставянето на предизвикателни задачи, отговарят на учебните нужди на учениците и успешно ангажират всички ученици в обучението
- Доколко учителите осигуряват високо качество на обучението, като поставят предизвикателни задачи, отговарящи на специалните образователни потребности на учениците
- Доколко добре учениците разбират как да подобрят обучението си в резултат на постоянна, подробна и точна обратна връзка от учителите, след като получат оценка за обучението си
- Доколко въпросите и дискусиите, използвани от учителите, насърчават ученето

- Доколко темпото и задълбочеността на обучението е резултат от мониторинг от страна на учителите върху учебния процес по време на часовете и техни действия в резултат на получена обратна връзка от учениците
 - Доколко учителите ентусиазират, ангажират и мотивират децата за учене и насърчават тяхната любознателност и ентусиазъм за учене
 - Колко добре учителите използват своята експертност, включително познанията по учебния предмет, за да развият у учениците знания, умения и разбираня в целия спектър учебни предмети и области на познанието
 - Доколко учителите дават възможност на учениците да развият умения за самостоятелно учене, включително чрез поставяне на подходящи домашни задачи.
43. Най-важната роля на преподаването е да се повишават постиженията на учениците. Поради това, инспекторите разглеждат планирането и изпълнението на учебните дейности по всички учебни предмети, заедно с проверката, оценката и обратната връзка. Инспекторите също така оценяват дейностите както във, така и извън класната стая, стратегиите за подкрепа и намеса, както и влиянието на преподаването за насърчаването на духовното, моралното, социално и културно развитие на учениците.

Поведение и безопасност на учениците в училището

44. При оценяване на поведението и безопасността на учениците в училището инспекторите отчитат:
- Нагласите на учениците за учене и поведението им в часовете и около училището
 - Поведението на учениците спрямо, както и зачитането на други млади хора и възрастни, включително липсата на психически или физически тормоз, който може да включва кибертормоз, или тормоз на базата на предразсъдъци, свързани със специални образователни потребности, сексуална ориентация, пол, раса, религия и убеждения, смяна на пола, увреждания
 - Колко добре учителите управляват поведението и очакванията на учениците, за да се гарантира, че всички ученици имат равен и справедлив шанс да се развият и учат в атмосфера на уважение и достойнство

- Способността на учениците да управляват риска по подходящ начин и да се предпазват от рискове
- Посещаемостта на учениците и точността им при идване на училище и влизане в часовете
- Доколко училището осигурява систематично и последователно управление на поведението.

Качество на ръководството и управлението на училището

45. При оценката на качеството на ръководството и управлението на училището на всички нива, включително, ако е приложимо, училищния борд, инспекторите отчитат дали те:
- Демонстрират амбициозна визия за училището и високи очаквания за това какво може да постигне всеки ученик и учител, и дали поставят високи стандарти за качеството и протичането на обучението
 - Подобряват преподаването и ученето, както и поведението на учениците
 - Осигуряват широк и балансиран учебен план, който: отговаря на нуждите на всички ученици; позволява на учениците да достигат пълния си образователен потенциал и да напредват в обучението; насърчават доброто поведение и безопасността, както и духовното, моралното, социалното и културно развитие на учениците
 - Оценяват силните и слабите страни на училището и използват тези констатации за насърчаване на подобрието
 - Подобряват училището и развиват капацитета му за устойчиво подобриение чрез развитие на лидерски качества и високи професионални стандарти у всички служители
 - Ангажират родителите и настойниците за подкрепа на постиженията на учениците, тяхното поведение и безопасност, както и тяхното духовно, морално, социално и културно развитие
 - Гарантират безопасността на всички ученици

Цялостна ефективност

46. Инспекторите оценяват качеството на образованието, предлагано от училището. Правейки това, те отчитат данните, събрани в подкрепа на техните оценки в четирите ключови компонента:
- Постижения на учениците в училището

ПРОЕКТ BG051P0001-3.2.05 „УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ
НА СИСТЕМАТА ЗА ИНСПЕКТИРАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна
програма “Развитие на човешките ресурси”2007-2013,
съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз

- Качество на преподаването в училището
- Качество на ръководството и управлението на училището
- Поведението и безопасността на учениците в училището

Те отчитат също:

- Доколко предлаганото образование отговаря на нуждите на всички ученици в училището, и по-специално на тези с увреждания, съгласно Закона за равенството от 2010, и тези със СОП
- Доколко училището насърчава духовното, морално, социално и културно развитие на всички ученици, като предлага позитивни преживявания чрез планирани и заложиени възможности в учебния план и чрез взаимодействие с учители, други възрастни и местната общност.

Part C. Процесът на инспекция

Какво става преди проверката?

Кога училището се информира за проверката?

47. Училището получава предизвестие за проверката между 0 и 2 дни преди началото на проверката; повечето ще разберат 1 или 2 дни предварително. НМСИ може да предприеме проверката без предизвестие, ако прецени това за уместно.
48. Някои контролни проверки се провеждат без предизвестие. Значителна част от училищата, оценени като задоволителни или незадоволителни, ще бъдат подложени на контролни проверки.

Каква информация инспекторите използват преди проверката?

49. От училището ще бъде поискано да предостави на Ofsted обобщение на неговата самооценка. Това помага на водещия инспектор при определянето на първоначалните въпроси за проверката, които се обсъждат с директора на училището и се записват в краткия прединспекционен инструктаж, който се предоставя на училището. Инструктажът също се основава на текущите данни, доклада от последната проверка и други съответни налични данни.

Как водещият инспектор ще се свърже с училището?

50. Водещият инспектор ще се свърже с директора, или, ако той отсъства, с най-старшия служител, който е на разположение. Предварителните срещи и телефонният контакт с училището са предназначени да гарантират, че е установена добра комуникация и ефективни работни взаимоотношения, и са идентифицирани и обсъдени въпроси за проверка.

Как инспекторите търсят мнението на родителите и настойниците, учениците и други партньори за работата на училището, преди и по време на проверката?

51. Когато училището е уведомено за проверката, изисква се да се предприемат резонни и реални стъпки за уведомяване на всички регистрирани родители и настойници на записаните ученици²² в училището, включително тези които са

²²Съгласно чл.6(1) от Закона за образованието 2005.

били отстранени или отсъстват от училище. Изисква се училището да уведоми за това инспекторите²³.

52. Ofsted осигурява стандартно писмо и въпросник за уведомяването на родителите и настойниците за проверката, които се изисква училището да разпространи.²⁴ Те са на разположение на всички езици на общността. Въпросникът приканва родителите и настойниците да дадат своето мнение при конфиденциални условия относно проблемите на училището. Попълнените въпросници трябва да бъдат върнати в училището в запечатан плик; училището трябва да препрати тези пликосе неотваряни на водещия инспектор за анализ.
53. По време на проверката инспекторите разговарят с учениците. В допълнение, те събират извадка от мненията на учениците чрез въпросник за ученици.
54. Водещите инспектори също така вземат под внимание някои външни мнения за работата на училището. Това може да включва оценка на работата на училището от местната власт.
55. В допълнение, инспекторите могат да събират мнения от служителите, чрез доброволен въпросник. Мненията на служителите се използват за получаване на данни, но обикновено не се споменават в доклада за проверката.

Какво става по време на проверката?

Колко дни инспекторите прекарват в училището?

56. Обикновено проверката не трае повече от два дни, но броят на инспекторите варира в зависимост от размера и характера на училището.

Как инспекторите използват времето си по време на проверката?

57. Основният фокус на дейността на инспекторите е наблюдението на уроци и събиране на стабилни, от първа ръка данни за вземане на информирани решения.
58. Инспекторите събират данни от първа ръка за постиженията на специфични групи ученици и отделни лица. Те обръщат специално внимание на качеството на обучение на различни групи ученици и отделни лица, както в специалните занимания, така и в общите уроци.

²³ Съгласно Наредба №4 за образованието (Училищна инспекция) (Англия) Регламенти 2005 (с измененията).

²⁴ Съгласно чл. 6(2) от Закона за образованието от 2005.

59. Други данни от първа ръка, събрани от инспекторите, включват разговори с ученици и служители, слушане на четене на учениците и проверка на ученически работи. Инспекторите също проверяват училищните регистри и документация. Инспекторите имат задължението да имат предвид мнението на определен кръг хора при проверка по чл.5.²⁵

Как се записват данните?

60. По време на проверката инспекторите събират, анализират и записват данни и преценките си във формуляри за регистрация на данни. Формулярите за регистрация допринасят за събиране на данните за извършване на проверката. Водещият инспектор е отговорен за съставянето и качеството на базата данни.

Как са осигурени преценките?

61. Водещият инспектор е отговорен за гарантирането, че преценките за училището са съгласувани с целия проверяващ екип, съотнесени са със скалата за оценяване в схемата за оценяване и че са подкрепени с убедителни доказателства. Инспекторите идентифицират силните и слаби страни на училището и какво то трябва да направи, за да се подобри. Установените констатации се обсъждат редовно с директора на училището и, когато е подходящо, с ръководния персонал. Директорът дава възможност на всеки да представи допълнителни данни, ако желае това.
62. Окончателната преценка се прави само тогава, когато всички данни от първа ръка са събрани и прегледани. Тази преценка, включваща оценката на цялостната ефективност на училището, представлява общо становище на проверяващия екип. То е предмет на уверение за качество преди публикуването му.

Как директорът и старшите служители участват в проверката?

63. Проверката има най-силно влияние върху подобряването на училището, когато училището разбира данните и констатациите, които са довели до съответната преценка и какво трябва да се направи за да се постигне подобрене. Водещият инспектор гарантира, че директорът и старшите служители:
- Имат актуална информация за това как протича проверката
 - Разбират как проверяващият екип достига до своите решения

²⁵ Както е посочено в чл.7 от Закона за образованието от 2005.

- Имат възможност да изясни как се използват данните за достигане до решения
- Имат възможност да предостави допълнителни данни

Директорът на училището е поканен да:

- Изрази своите становища по въпросите на проверката в предварителните разговори
- Участва в съвместни наблюдения на уроци, договорени с Водещия инспектор
- Получава редовно актуална информация от Водещия инспектор

И, освен ако няма причини това да не се прави:

- Да присъства на официалните срещи на проверяващия екип в края на всеки ден на проверката
- Да обсъжда препоръките с инспекторите, за да е сигурно, че са разбрани.

64. Участието на директора на училището в такива инспекционни дейности като срещите на проверяващия екип и участие в съвместни наблюдения не е задължително и той/тя може да избере дали да приеме или не.

Какъв е кодексът на поведението на инспекторите?

65. Инспекторите са длъжни да спазват най-високите професионални стандарти в работата си и да гарантират, че всеки, който се среща с тях по време на проверката, се третира справедливо и с уважение. Тези стандарти се осигуряват чрез кодекс на поведението на инспекторите, изложен по-долу.

Инспекторите следва:

да оценяват обективно, да бъдат безпристрастни и да проверяват, без да се ръководят от страх или лична полза

да оценяват в съответствие с рамката, национални стандарти или изисквания

да основават всички оценки на ясни и стабилни данни

да нямат връзка с проверявания, която да подкопае тяхната обективност

да докладват честно и ясно, като гарантират, че преценките са коректни и надеждни

да извършват работата си с почтеност, третирайки всички, с които се срещат, с учтивост, уважение и чувствителност

да се стремят да намалят стреса на тези, които са подложени на проверка

да действат в интерес и за благосъстоянието на потребителите на услугите

да поддържат целенасочен и продуктивен диалог с проверяваните, и да съобщават преценките си ясно и честно

да зачитат поверителността на информацията, особено свързана с физическите лица и тяхната работа

да отговарят адекватно на разумни искания

да предприемат бързи и подходящи действия по всички въпроси, свързани със здравето и безопасността.

66. Когато инспекторите се срещат с ученици, родители, настойници, служители, ръководство и други заинтересовани страни, трябва да се приложат всички усилия за защита на личните мнения, ако те се използват за по-нататъшно изясняване на спорен въпрос. Може обаче да има обстоятелства, при които не е възможно да се гарантира анонимността на интервюираните. Инспекторите са длъжни да огласят разкрития, свързани със закрилата на детето и безопасността, и/или когато става въпрос за сериозни нарушения или потенциална престъпна дейност.

Как училищният персонал се ангажира с инспекторите?

67. За да се гарантира, че инспекцията е продуктивна и полезна, важно е инспекторите и училището да установят и поддържат подходящ работен контакт, въз основа на учтивост и професионално поведение. Ofsted очаква училищният персонал да:

- Прилага своя кодекс в отношенията с инспекторите
- Позволи на инспекторите да проведат своето посещение по открит и честен начин
- Да позволи на инспекторите да оценят обективно училището на базата на рамката за оценяване
- Предостави данни, така че това да позволи на инспекторите да докладват честно, справедливо и надеждно
- Да работи заедно с инспекторите за намаляване на нарушенията на учебния процес, стреса и бюрокрацията
- Да гарантира здравето и безопасността на инспекторите на територията на училището
- Да поддържа целенасочен диалог с инспекторите
- Да изложи своевременно и по подходящ начин възникнали притеснения във връзка с инспекцията пред инспекторите

- Да разбира необходимостта инспекторите да наблюдават практиката и да разговарят със служителите и потребителите без присъствието на ръководството.

Каква обратна връзка ще дават инспекторите на училищния персонал по време на проверката?

68. Инспекторите предлагат устна обратна връзка на учителите и другите служители относно наблюдаваната работа за насърчване на подобрието. Конструктивният диалог между инспекторите и персонала е от съществено значение, и особено между Водещия инспектор и директора.

Как се гарантира качеството на инспекцията?

69. Ofsted следи качеството на инспекциите чрез набор от формални процедури. Някои училища се посещават от НМІ или представител на ISP (*оторизирана фирма за извършване на проверки – б.пр.*) за проверка на качеството на инспекцията. Техните оценки са поверителни и са само за инспекторите и съответните ISP. В други случаи, могат да бъдат проверени събраните данни.
70. В малко вероятния случай, когато докладът от проверката се оценява от Ofsted като сериозно опорочен, училището ще бъде уведомено, че проверката е непълна и че може да е необходимо по-нататъшно посещение, за да бъде сигурно, че са събрани достатъчно данни и решенията са защитени.
71. Всички училища са поканени да попълнят слединспекционно проучване, така че мненията на директорите, ръководството и служителите да могат да бъдат разгледани и да допринесат за бъдещото развитие на инспектирането.

Какво става след проверката?

Каква обратна връзка ще получи училището?

72. Преди да напусне училището, Водещият инспектор трябва да се увери, че училището е наясно:
- Относно преценките по всички компоненти съгласно схемата за оценяване
 - Че поставените оценки могат да бъдат преразгледани
 - Че основните точки от обратната връзка, съобщени устно, ще бъдат посочени в текста на доклада
 - Относно препоръките за подобряване
 - Относно процедурите, водещи до публикуване на доклада
 - Относно процедурата за обжалване

- Ако е приложимо, относно последиците за училището, когато се счита, че са необходими специални мерки, издава се предупреждение за подобряване или оценката е като цяло задоволителна.

73. След като екипът на проверката е стигнал до своите заключения, решенията се представят и обясняват на представители на ръководството. Всички аспекти, които са оценени като незадоволителни или изключителни, или различни от тези, които училището е могло да очаква, се обясняват чрез обратна връзка.

Какви са писмените резултати от проверката?

74. След проверката, Водещият инспектор пише доклад за основните констатации от инспекцията. Резултатите следва да съответстват на устно съобщенията на училището.
75. Като приложение към доклада се предоставя кратко писмо до учениците. То е насочено към по-големите ученици в училището. За училищата до 6-ти клас писмото е насочено към учениците в 6-ти клас.
76. Водещият инспектор представя първи вариант на доклада на ISP, който, след редакция, изпраща доклада на училището за проверка на фактическата точност. Училището има 1 работен ден за да направи бележки по проекта на доклада, освен ако училището не попада в категорията на обезпокояващите, тогава за коментари се дават 5 дни. Окончателният доклад се подписва от НМІ. Ако училището се поставя под специални мерки, НМСІ трябва да потвърди това решение и да подпише доклада.

Кога се публикува докладът?

77. Обикновено докладът се изпраща в училището в рамките на 10 работни дни след края на проверката, и се публикува на сайта на Ofsted в рамките на 15 работни дни след края на проверката.
78. За училища, проверявани съгласно чл.5, копие от доклада се изпраща на:²⁶
- Директора на училището
 - Местната власт
 - Съответния орган на управление или собственика
 - На лице или орган, отговорен за управлението на фондация, ако училището е към нея (включително епархии или други подходящи органи при училищата с религиозен характер)

²⁶ Съгласно чл.14(1) и 14(2) от Закона за образованието от 2005 (с измененията).

- Други предписани лица.

79. За средните училища до 6-ти клас копие от доклада се изпраща и на органа, финансиращ обучение след 6-ти клас.²⁷
80. При изключителни обстоятелства Ofsted може да реши, че обичайният срок за завършване на доклада от проверката трябва да бъде удължен.

Какво трябва управителният орган (или собственикът) да направи, след като получи доклад от инспекция или междинна оценка?

81. От органа за управление на училището (или собственика) се изисква да предприеме такива стъпки, които са разумни и възможни, за да осигури получаването на копие от доклада от всички регистрирани родители на всички записани ученици в рамките на 5 работни дни след получаването на доклада в училището.²⁸ НМСИ също така очаква училищата да осигурят запознаване на всички ученици с резултатите от проверката.
82. Ако училището, оценено като добро, е получило междинна оценка, то е получило съответното писмо за това. Това не е доклад от проверка и не съдържа оценки. От органа за управление на училището (или собственика) се изисква да предприеме такива стъпки, които са разумни и възможни, за да осигури получаването на копие от писмото от всички регистрирани родители на всички записани ученици в рамките на 5 работни дни след получаването на писмото в училището.²⁹
83. Органът за управление на училището (или собственикът) трябва също така да направят копие от доклада от проверката, което да е на разположение при поискване от членове на обществото.³⁰ На цената на копирането могат да бъдат направени³¹ четири копия от доклада от проверката. Органът за управление на училището (или собственикът) трябва да направят и копие от междинната оценка, без такса при поискване.

Как училищата могат да се оплачат от проверката или от доклада?

84. Всички опасения, които училището има във връзка с проверката, трябва да бъдат повдигнати, и ако е възможно, разрешени с Водещия инспектор по време на проверката. Опасенията могат да бъдат изказани и пред инспектор по качеството, ако такъв е имало при проверката. Ако опасенията не са

²⁷ Съгласно чл.14(3) от Закона за образованието от 2005 (с измененията).

²⁸ Съгласно чл.14(4) (с) от Закона за образованието от 2005 и Наредба №6 за образованието (Училищна инспекция) (Англия) Регламенти 2005.

²⁹ Съгласно чл.14А(4) (с) от Закона за образованието от 2005 2005.

³⁰ Съгласно чл.14(4) (а) от Закона за образованието от 2005 2005.

³¹ Съгласно чл.14(4) (b) от Закона за образованието от 2005 2005.

ПРОЕКТ BG051PO001-3.2.05 „УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ
НА СИСТЕМАТА ЗА ИНСПЕКТИРАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна
програма “Развитие на човешките ресурси” 2007-2013,
съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз

решени по този начин, или лицето, което ги е изразило, счита, че не им е отдадено достатъчно значение, или иска независима гледна точка, тогава лицето, изразяващо опасения, или някой от негово име е добре да се свърже с горещата линия на Ofsted на номер 0300 123 1231.

85. По същия начин, ако училището има някакви притеснения относно доклада, то трябва да ги повдигне пред Водещия инспектор или ISP възможно най-бързо.
86. Ако не е било възможно опасенията да се разрешат по време на проверката, след това физически лица или училището могат да решат да подадат официално оплакване. Процедурата за обжалване е достъпна на сайта на Ofsted.³²

³² Процедура за обжалване: изразяване на опасения и подаване на жалби до Ofsted (*Complaints procedure: raising concerns and making complaints about Ofsted*) (070080), Ofsted, 2010; www.ofsted.gov.uk/resources/070080.